

Hierbij 3 preken over m/v in de kerk. Ik heb deze preken gehouden in januari en april 2016 in Emmen. De laatste twee preken zijn echter al ouder, en eerder al gehouden in Roodeschool en Hattem en hier en daar ook gebruikt voor een spreekbeurt over dit thema.

Bij deze preken hoort een ppp. Deze is bij mij aan te vragen. Ook als u de preek wilt gebruiken voor in een dienst wordt u verzocht dit even aan mij door te geven.

Preek n.a.v. 1 Korintiërs 11:2-16 Een man een man, een vrouw een vrouw...
Emmen, 24 januari 2016

Volk van God, geliefde gemeente van Jezus Christus,
br/zr jonger of ouder, welkome gast, luisteraar/kijker thuis,

[dia1] *De man is het hoofd van de vrouw!*

Zo, pak an, daar kun je 't weer mee doen. Daar is geen woord Frans bij.

Lekker *straight* ook. Niet: de man is het hoofd van *zijn* vrouw (de vrouw waarmee 'ie getrouwd is), nee: *de* man is het hoofd van *de* vrouw (in algemene zin dus).

Misschien zit je al met kromme tenen of stijgt je verontwaardiging met de minuut...

Want, kom op zeg, daar kun je in deze tijd toch niet meer mee aankomen.

Je bent juist blij dat de verhouding tussen man en vrouw de afgelopen jaren is genormaliseerd, veel meer gelijkwaardig is geworden. [dia2]

Niet langer de vrouw als sloofje van de man.

Niet langer het aanrecht als enige recht van de vrouw.

Niet langer de man die de baas is – kom nou!

Het zijn van die bijbelgedeeltes waar je je een beetje ongemakkelijk bij voelt – tenminste, dat heb ik wel.

Bevestigen ze niet, wat heel veel mensen toch al denken, dat geloof en kerk de vrouw onderdrukken, vrouwen minderwaardig achten dan mannen?

Dat geloof en kerk er de oorzaak van zijn dat nogal wat vrouwen worden gediscrimineerd, mishandeld en misbruikt?

Na [dia3] 'Keulen' (waar in de oudejaarsnacht een grote groep vrouwen is lastig gevallen en seksueel aangerakt) komt dat steeds weer terug, kun je het overal horen: dat geloof/religie (in het geval van Keulen de islam) mannen aanzet tot gedrag dat we – in elk geval hier in het verlichte Westen – niet tolereren. En dat die mannen uit achterlijke culturen en met hun ouderwetse geloof, opgevoed moeten worden over hoe wij hier met vrouwen omgaan...

[dia4] Laat ik heel helder zijn: wat er in Keulen is gebeurd, en wat – dat blijkt inmiddels ook wel – op heel veel plaatsen gebeurd, ook door blanke Europese mannen: het lastigvallen van vrouwen, seksuele intimidatie, mishandeling of misbruik, is absoluut niet te tolereren. Dat kan en mag echt niet. En iedereen die zich er aan schuldig maakt, moet veroordeeld en gestraft worden.

Tegelijk zeg ik ook heel duidelijk: zulk ontoelaatbaar gedrag naar vrouwen toe heeft [dia5] niets te maken met geloof/religie, maar alles met zonde en veel met cultuur. Ongelovige mannen gaan doorsnee echt niet beter met vrouwen om dan gelovige, en verlichte mannen hier in het geemancipeerde Westen begaan echt niet minder overtredingen dan ouderwetse mannen uit een macho de-man-is-de-baas-cultuur.

Dat is het pijnlijke: [dia6] door de zonde is de verhouding man en vrouw verrot.

De vloek is nu dat mannen over vrouwen willen heersen (Genesis 3:16).

Daarbij: hoezo zullen wij die vluchtelingen uit Afrika wel 's even normen en waarden bij-brengen als het gaat om de verhouding man-vrouw?!

Moeten wij zeggen, [dia7] hier in het versekste Westen, waar bijvoorbeeld media en mode juist de indruk wekken totaal geen respect te hebben voor de vrouw, en waarin zij vooral gepresenteerd wordt als lustobject! Waar op seksueel gebied in feite alles kan en mag – vrijheid blijheid immers!

[dia8] Betekent dat, dat de kerk, dat kerkmensen, er gunstig afkomen?

Helaas kun je dat niet zeggen, terwijl je het wel had gehoopt en verwacht...

Kerkmensen blijken in veel opzichten net gewone mensen te zijn, die vooral ook beïnvloed worden door de zonde en de cultuur waarin zij leven.

Zodoende is wel met de hand op de Bijbel de suggestie gewekt dat vrouwen van lager soort zijn dan mannen, en onderdrukking van vrouwen goedgepraat.

Terwijl, als je de Bijbel goed leest, daar absoluut geen aanleiding voor is. Juist Jezus zelf, en later zijn volgelingen in de begintijd van de kerk, onderscheidden zich positief van hun tijdgenoten, door op een respectvolle manier met vrouwen om te gaan, en hen op te nemen en in te schakelen in de kring van volgers.

Maar Paulus dan? Hij is toch wel een echte vrouwenhater?

Dat hoor en lees je wel vaak inderdaad.

Maar dat komt toch echt omdat mensen niet meer dan oppervlakkig losse tekstjes lezen en interpreteren.

Moet je maar 's kijken wat Paulus eerder al in zijn brief aan de Korintiërs heeft geschreven (7:3v) [dia9]

Een man moet zijn vrouw geven wat haar toekomst, evenals een vrouw haar man. En een vrouw heeft niet zelf de zeggenschap over haar lichaam, maar haar man; en ook een man heeft niet zelf de zeggenschap over zijn lichaam, maar zijn vrouw...

Volgens mij is hier niks vrouwonvriendelijks aan. Integendeel, zeker voor die tijd was dit revolutionair gedacht.

Dat een man zeggenschap heeft over zijn vrouw, dat weet iedereen wel, maar een vrouw heeft het dus ook over het lichaam van haar man!

Ok, maar dat *de man is het hoofd van de vrouw* dan...!

Nou ja, dat staat wel in een bepaald kader he.

De zin begint met: [dia10] *Christus is het hoofd van de man...* Dan volgt waar we zo vaak over stuiten:

[dia11] *...de man is het hoofd van de vrouw.* En dan eindigt het met [dia12] *...en God het hoofd van Christus.*

Dat kader is wel heel belangrijk! Kijk dus altijd uit met losse tekstjes!!

Want dat Christus het hoofd is van de man en dat God het hoofd van Christus is, zegt alles over *wat het betekent* dat de man het hoofd is van de vrouw. Zegt alles over *hoe* de man hoofd is van de vrouw (of dat in elk geval dient te zijn!)

Dan ontdek je dat het in elk geval niet gaat over lager of hoger, meer of minder, en er ook helemaal geen sprake is van vernedering ofzo. Want je kunt toch echt niet zeggen dat Christus lager staat dan God, minder is dan God of dat het voor Hem een vernedering is dat God zijn hoofd is!

Het hele punt waar het hier in 1 Korintiërs 11 om draait is [dia13] dat er *verschil* is.

Man en vrouw mogen dan volstrekt [dia14] gelijkwaardig zijn, *gelijk* zijn ze niet!

Een man is geen vrouw en een vrouw is geen man, en dat moeten ze ook niet willen zijn! En ze moeten ook niet doen alsof er geen verschil is.

Het gaat erom dat we eerbiedigen dat een man een *man* is en een vrouw een *vrouw*.

Dat we de *eigenheid* van ieder waarderen en respecteren.

Wat is eigenlijk de aanleiding dat Paulus hier over begint?

Probleem bij de Korintiërs is dat sommige gemeenteleden het nogal hoog in de bol hebben.

[dia15] Omdat ze de heilige Geest hebben gekregen, en bepaalde *charismata* = gaven van de Geest, hadden ze een *air* over zich gekregen waardoor ze zichzelf zijn gaan verheffen boven anderen, zichzelf beter/belangrijker vinden dan andere gemeenteleden (die wat minder van die gaven hadden gekregen).

Ze hebben ook de idee, dat ze, [dia16] nu ze bevrijd zijn door Jezus, de vrijheid hebben om maar alles te doen wat ze willen – ze zijn immers toch vrijgemaakt!

Paulus roept hen nadrukkelijk tot de orde. Bijvoorbeeld in **hoofdstuk 10:23,24**:

[dia17] *U zegt: 'Alles is mij toegestaan.' Zeker, maar niet alles is goed. Alles is toegestaan, maar niet alles is opbouwend. Wees niet op uzelf gericht, maar op de ander...*

Nu gaat het over bidden en profeteren [dia18], en blijkbaar doen vrouwen dat dus ook, en is dat geen probleem: vrouwen *mogen* bidden en profeteren.

Nee, wat Paulus aan de kaak stelt, is [dia19] *de manier waarop* dat gebeurt.

Vrouwen in de gemeente van Korinte hebben er het handje van dat op een vrijgevochten manier te doen, net alsof ze mannen zijn.

Ze gedragen zich als mannen, doordat ze de hoofddoek die op dat moment kenmerkend is voor hun vrouw-zijn, demonstratief afdoen; zo van: kijk mij eens!

Heel vaak wordt gedacht dat Paulus hier een [dia20] kledingvoorschrift geeft: mannen moeten *zonder* en vrouwen *met* hoed naar de kerk.

En ook als het om het haar gaat: mannen moeten kort haar hebben en vrouwen lang haar (vergelijk 11:13-15).

Maar daar gaat het hier niet om. Het gaat om [dia21] de *houding* die je aanneemt. De *reden waarom* je iets wel

of niet doet.

Je zou het kunnen vergelijken met dat ik hier vanmorgen in een jurk de kerk zou zijn binnengekomen. Of dat een vrouwelijke Bijbellezer hier achter de lessenaar gaat staan in een donker herenpak compleet met stropdas. Waarom zou je zoiets doen? Ik denk dat de meesten van u dat zouden uitleggen als: oh, de dominee wil een vrouw zijn, en die vrouwelijke Bijbellezer een man.

Het is ongebruikelijk, en daarmee provocerend/uitdagend.

Gevolg is dat het gesprek niet gaat over wat er gezegd is en gelezen wordt, maar over welke kleren iemand aan heeft, hoe iemand eruit ziet.

Daarmee leidt het af van waar het om moet gaan. [dia22] *Het is niet dienend.*

Kijk, het lastige is natuurlijk, dat in onze tijd man en vrouw als volstrekt *gelijk* aan elkaar worden beschouwd (nou ja, behalve in de sport dan).

[dia23] Alle verschil tussen de seksen is de afgelopen jaren zorgvuldig weggepoetst.

Wat dat betreft kun je de emancipatie van de vrouw geslaagd noemen.

Mannen en vrouwen zijn uitwisselbaar geworden.

[dia24] En mannen zijn in veel opzichten vrouwelijker geworden, en vrouwen mannelijker.

Sommigen spreken zelfs van een *feminisering* van onze cultuur: vrouwen nemen steeds meer taken en verantwoordelijkheden van mannen over, vrouwen worden in dat opzicht steeds dominanter...

En is het ook niet waar, mannen, dat wij wel een beetje van 'de gemakkelijke soort' zijn? En dat vrouwen ons in veel dingen 'de baas' zijn (behalve fysiek)?

En dat we dat ook wel makkelijk vinden – 'als zij het dan zo graag wil doen: prima!'

Volgens mij is het tijd voor emancipatie van de man.

Dan bedoel ik niet dat mannen weer moeten gaan toegeven aan [dia25] hun jagersinstinct en oerdriften, waardoor ze als gekken achter een krat bier het bos in hollen, of rondjes gaan lopen in Nigeria, of met bomen moeten gaan gooien en vuurtje stoken.

Ik bedoel ook niet dat mannen geen koffie meer zouden moeten schenken of stofzuigen, de was niet meer moeten doen of de kinderen geen schone broek geven.

Ik bedoel [dia26] dat de man zijn hoofd-zijn serieus moet nemen, heel bewust z'n taak en verantwoordelijkheid als man op zich neemt. Niet lekker makkelijk alles aan de vrouw overlaat, maar zelf leiding geeft en voorop gaat. In het gezin, in het huwelijk, in de samenleving, in de kerk: [dia27] als man erbij zijn, aanwezig, betrokken, alert, *to the point*.

Hoofd zijn van de vrouw, zoals Christus hoofd is van de man.

Dan gaat het dus niet om de baas spelen, om (over-)heersen en onderdrukken.

Maar om [dia28] *dienstbaar* zijn, om heersen door te dienen.

Paulus laat zich daarbij niet leiden door zijn eigen [dia29] culturele bepaaldheid.

Even denk je in 11:16 dat dat wel zo is: het argument daar is immers *dat wij noch de gemeenten van God een ander gebruik kennen*.

Maar voor het punt waar het om gaat, geloven we dat Paulus geleid door de heilige Geest heeft geschreven.

Hij beroept zich ook nadrukkelijk op gegevens uit de Schriften: [dia30] hij herinnert aan de schepping van Mens (Adam) en Mannin.

Je kan zeggen dat de man Gods beeld en luister is, en de vrouw de luister van de man, omdat Adam niet uit de vrouw is voortgekomen, maar Mannin uit de man. En omdat de man er niet is omwille van de vrouw, maar de vrouw omwille van de man.

Dat roept de afhankelijkheid van de man op: hij had hulp nodig. Zonder iemand die bij hem past is de man hulpeloos.

Hier is sprake van een [dia31] volgorde: God – man – vrouw.

En in die zin ook een afstraling van heerlijkheid (luister): iets van de heerlijkheid van God straalt af op de man, en iets van de heerlijkheid van de man op de vrouw.

Dat verschil moet je niet wegpoetsen, maar als iets moois zien, als goede zorg van de Schepper.

Er staat dan dat de vrouw [dia32] *een 'macht op' haar hoofd moet hebben, omwille van de engelen*.

Dit is een lastig te begrijpen zin. (De NBV vertaalt ook nog 's heel onduidelijk met *'zeggenschap over'*.)

Ik kies voor de volgende uitleg: de volgorde in de schepping laat zien dat de man zich moet laten leiden door Christus en de vrouw zich moet laten leiden door de man. Voor de man betekent het, dat 'ie verantwoordelijk wordt gesteld. Zo roept God direct na de zondeval in het Paradijs Adam: *mens waar ben je?* Adam moet zich *als*

eerste verantwoordten!

Voor de vrouw betekent het [dia33] dat zij zichzelf (!) in haar macht moet hebben, zichzelf beheersen, in bedwang houden – ze kan maar niet alles doen wat ze in haar hoofd haalt.

Zo vraagt de Schepper van zowel man als vrouw [dia34] geen *overheersing* maar *zelfbeheersing*.

Dat is zijn goede zorg. Want mannen en vrouwen moeten samen verder.

[dia35] En daarbij kan er maar één voorop gaan, anders wordt het een kempfanengevecht.

God zet de man voorop. Hij moet de leiding nemen. Op de manier van Christus.

Omwillen van de engelen... Ja, want de publieke opinie, de cultuur is soms behoorlijk anders. Dat was toen in Korinte al zo, dat is nu niet anders – het gelijkheidsideaal brengt maar zo het hoofd op hol, en schiet maar zo door!

Maar engelen verheugen zich over iedere zondaar die zich bekeert, over elke man en iedere vrouw die zich richt naar de wil en orde van de HERE.

Engelen verheugen zich over mannen en vrouwen die niet in concurrentie of competitie denken, maar die samen beeld van God willen zijn, elkaar waardierend, aanvullend, helpend, dienend.

Tegen alle onderdrukking en mishandeling van vrouwen is het echt nodig dat we *niet* de geldende cultuur volgen (waar ter wereld je ook maar woont), maar de stijl van God hoog houden. Een heel eigen, onderscheidende stijl, waarin vrouw en man elkaar respecteren en waarderen in ieders eigenheid.

[dia36] Een vrouw een vrouw, een man een man!

Wees blij met wie je bent en aanvaard de taak en verantwoordelijkheid die eruit voortvloeit.

Want in hun verbondenheid met de Heer is de vrouw niets zonder de man, en ook de man niets zonder de vrouw – ze completeren elkaar!

Want zoals de vrouw uit de man is voortgekomen, zo bestaat de man door de vrouw – en alles is ontstaan uit God.

Laat niets ons afleiden van het samen dienen van Hem.

Amen

[dia37]

Gebed na de preek

We prijzen U, Schepper van het leven, dat U naast de hulpeloze man iemand hebt geschapen die hem kan helpen zijn taak en verantwoordelijkheid te nemen en waar te maken. We prijzen U voor de schepping van mannen en vrouwen. Samen mogen wij uw beeld zijn. Samen mogen wij U vertegenwoordigen op aarde. Samen mogen wij vruchtbaar zijn en de aarde bevolken. Dank U HERE.

Tegelijk weten we uit eigen ervaring dat er door de zondeval iets grondig mis is gegaan, ook in de verhouding tussen man en vrouw. U hebt het zo goed en mooi en harmonieus bedoeld. Maar we hebben er in dat opzicht ook vaak een zootje van gemaakt. Er is zoveel strijd en ruzie. Overheersing en onderdrukking. Vrouwen worden misbruikt. Mannen gemanipuleerd.

HERE ontferm U ook over ons. Vergeef wat daarin ook bij ons verkeerd gaat.

Help ons juist steeds weer te kijken naar hoe U het bedoelt en wilt.

Help mannen om Christus te volgen, zich verantwoordelijk te weten, voorop te gaan, leiding te geven. Dienend.

Vol waardering en respect voor de vrouw.

Help vrouwen om leiding van mannen te aanvaarden wanneer dat de leiding is die Christus geeft. Dienend. Vol waardering en respect voor de man.

Help ons zo samen een eigen onderscheidende stijl te vertonen. Help ons zo samen uw wil te doen, de weg te gaan die U wijst. Met de kracht van uw Geest. Leid en zegen ons daarin.

Volk van God, geliefde gemeente van Jezus Christus,
br/zr jonger of ouder, welkome gast, luisteraar/kijker thuis,

Vandaag worden er nieuwe ouderlingen en diakenen bevestigd.

Maar: het zijn weer alleen *mannen*. [dia1]

Waarom wordt dat onderscheid nog steeds gemaakt, tenminste, in onze kerken?

Zijn vrouwen minderwaardig? Een lagere soort dan mannen?

Moeten zij aan de zijlijn staan? Tellen zij niet mee?

Daarover wordt momenteel ook wel nagedacht en gediscussieerd.

Maar, waarom moet je daarover nog denken en discussieren, zul je zeggen.

Het staat er toch heel duidelijk: [dia2] *vrouwen moeten gedurende uw samenkomsten zwijgen*.

Nou, daar zit je dan als vrouw, met je goeie gedrag!

Wat moet je met zo'n tekst?

Het is bij Bijbellezen en -uitleg altijd heel belangrijk [dia3] dat je niet maar wat met teksten gaat smijten.

Of al te gretig aan de haal te gaan met teksten die jou goed van pas komen.

Met 1 Korintiërs 14:34,35 is dat nogal 's gedaan, en daardoor zijn er in het verleden van de kerk ook wel ongelukken mee gebeurd. Is er op een manier met vrouwen omgegaan die hen geen recht deed, en die helemaal niet bijbels is.

Want een belangrijk principe voor Bijbellezen is, dat je een tekst altijd moet plaatsen [dia4] in z'n *verband*, binnen het tekstgeheel.

Geleid door de heilige Geest (want dat geloven we toch!?), heeft de apostel Paulus de gemeente van Korinte een brief geschreven.

In die gemeente zijn er bepaalde moeiten en problemen.

Er is vooral last van [dia5] *partijvorming*. Er zijn groepen gelijkgestemden.

Elk heeft zo z'n eigen blad, waarmee ze elkaar de maat nemen en om de oren slaan. Eenheid is ver te zoeken.

Daarom roept Paulus op tot [dia6] nederigheid en onderdanigheid aan elkaar.

Voor mensen die Jezus Christus volgen hoeft dat niks nieuws te zijn, want dat is immers de stijl die bij onze Heiland hoort, en die Hij steeds laat zien: [dia7] gehoorzaamheid en dienstbaarheid.

Tegelijk heeft de heilige Geest de brs/zrs van Korinte gesierd [dia8] met mooie gaven.

Maar ook op dat punt gaat het mis, en wil men met eigen gaven opvallen, pronken en anderen naar de kroon steken.

Voor het spreken in klanktaal ('tongen') geldt als het summum van geloof – *dan* ben je iemand, als je vol van extase allerlei onverstaanbare klanken produceert...

Maar daarmee ga je dus volledig voorbij aan het *doel* van de gaven van de Geest, nl *het dienen van elkaar*.

Echt christelijk is, dat de liefde in alles de boventoon voert (hoofdstuk 13).

Paulus ontneukt het spreken in klanktaal. Hij *verbiedt* het niet, maar zegt er wel bij, dat het *zonder uitleg geen nut* heeft.

En hij zegt dat het in de gemeente geen ratjetoe moet worden van mensen die allemaal door elkaar zitten te praten en voor zichzelf knap en bewonderenswaardig zitten te wezen, terwijl een buitenstaander er geen touw aan vast kan knopen en zelfs het idee kan hebben dat 'ie in een gekkenhuis is beland (vers 23).

Trouwens – als je 1 Korintiërs 14 leest, ontdek je dat de kerkdienst er in Korinte er behoorlijk anders uitziet dan die nu bij ons.

Alleen dat al betekent dat je niet gelijk van je geloof hoeft te vallen, of van kerk hoeft te wisselen, als er eens wat anders gebeurt in de kerkdienst dan wij altijd gewend zijn of waar u toch wel erg aan hecht...

Kijk maar: in de kerkdienst van Korinte zit veel [dia9] **dynamiek**.

Waar wij graag zoveel mogelijk overlaten aan de predikant – hij moet zelfs voor de hele gemeente 'amen' zeggen op z'n eigen preek! (uw broers en zussen uit Korinte zouden u raar staan aan te kijken, vers 16) – daar heeft in de eredienst van Korinte *iedereen* (dus man en vrouw!) wel wat: een psalm of een lering of een openbaring of iets in klanktaal of een uitleg ervan.

Je weet van tevoren nooit wat er komt – dat is nog 's afwisselend en opletten!

Kijk, nu staat zr A op, ze stelt voor om Psalm 105 te zingen.

Als dat gezongen is, staat br Z op, en hij vertelt wat hij die week tijdens zijn bijbelstudie allemaal heeft ontdekt.

Plotseling raakt zr BdG in extase, en begint in een onbekende taal te spreken.

Gelukkig is er iemand die dat verstaat: br X, en hij legt uit wat in klanktaal gezegd is.

En zo gaat het steeds door... tjonge – wat 'n dynamiek!

Maar logisch, want de Geest is dynamisch, en God en geloof zijn verrassend!

Alleen, hoe gaat dat bij mensen: dan kan het maar zo doorschieten.

En zodoende is de ere-dienst *gericht op God* in Korinte verworpen tot een [dia10] **ego-dienst gericht op zichzelf**. Iedereen praat maar wat door elkaar en is vooral voor en met zichzelf bezig.

Dat kan niet. Het is nl de bedoeling dat er *opgebouwd* (gesticht) wordt.

Daarom treft Paulus [dia11] ordemaatregelen.

Hij geeft aan dat er op bepaalde momenten *gezwegen* moet worden.

[dia12]Vers 27: wanneer er in klanktaal gesproken wordt, dan door twee, maximaal drie personen, en netjes om de beurt. Tegelijk moet er uitleg bij gegeven worden, want anders heeft een ander er niks aan. *Is er geen uitlegger, dan moeten zij die in klanktaal willen spreken zwijgen. Laat ze dan in zichzelf tot God spreken.*

[dia13]Vers 29: voor mensen die profeteren geldt iets dergelijks: ook twee, maximaal drie die het woord voeren, terwijl het door anderen beoordeeld moet worden. En is het zo dat iemand spontaan een openbaring, een ingeving van God krijgt, dan moet degene die aan het woord is, zwijgen.

[dia14]En dan komt vers 34: daar krijgen tenslotte de vrouwen de opdracht zich in de samenkomsten stil te houden.

Maar net als dat voor 'hen die in klanktaal spreken' en voor 'hen die profeteren' geldt, betekent dat *niet* dat 'vrouwen' tijdens de hele eredienst hun kaken stijf op elkaar moeten houden – dan zouden ze bijvoorbeeld ook niet mogen zingen...

En er is toch niemand die dat zal beweren.

Je leest trouwens ook dat er vrouwen actief zijn in de dienst.

Kijk maar in 1 Korintiërs 11:5 [dia15] *Maar een vrouw maakt haar hoofd te schande wanneer ze met onbedekt hoofd bidt of profeteert.*

Paulus zegt daar dus dat vrouwen in de kerkdienst actief zijn – dan is het raar als hij dat een paar hoofdstukken later verbiedt!

Daarom kun je zeggen [dia16] dat het zwijgen van de vrouwen *geen absoluut gebod* is, maar alleen geldt *in een bepaalde situatie*.

En de vraag is dan natuurlijk: welke situatie?

Er zijn uitleggers die menen dat je in vers 34 beter kunt vertalen met [dia17] 'uw vrouwen' i.p.v. wat er nu staat 'de vrouwen'.

Uw vrouwen zou dan slaan op de *getrouwde* vrouwen, en beter passen bij vers 35, waar staat dat de vrouwen thuis *haar* mannen om opheldering moeten vragen.

Toch is deze uitleg niet overtuigend: want waarom zou er opeens onderscheid moeten worden gemaakt tussen getrouwde en ongetrouwde vrouwen?!

Daar komt bij dat ook ongetrouwde vrouwen in die zin een man hadden, dat ze bescherming genoten van bijvoorbeeld een vader, broer of voogd.

Maar wat is die bepaalde situatie dan wel?

Om dat te weten te komen moeten we naar vers 32.

Helaas is dat nou net een niet zo'n makkelijk te begrijpen zin: [dia18] *En wie profeteert heeft macht over zijn geest...*

Wat wil dat zeggen?

Het gaat dan over het profeteren.

Je zou profeteren [dia19] 'het spreken van het Woord van God kunnen noemen, zoals men dat rechtstreeks ontvangt door de werking van de heilige Geest, of zoals dat eerder al ontvangen is en op schrift gesteld.'

Even in onze tijd geplaatst: wij kennen niet meer het rechtstreekse spreken van God door de Geest in mensenmond. Wel door wat op schrift is gezet in de Bijbel.

Profetie is nu bij ons zeg maar Bijbellezing, het voorlezen uit de Schrift.

En net als toen in Korinte mag dit profeteren gerust door vrouwen gedaan worden, ook in de kerkdienst!

Alleen, nu gaat het erom, dat die profetie [dia20] *beoordeeld* moet worden.

Wat die man of vrouw geprofeteerd heeft - is dat in overeenstemming met de heilige Schrift en het fundament dat de apostelen hebben gelegd? En hoe moeten we dat nu concreet toepassen?

Dit **beoordelend spreken** lijkt op wat Jezus tegen zijn leerlingen zegt: [dia21] *Al wat je op aarde bindend verklaart zal ook in de hemel bindend zijn, en al wat je op aarde ontbindt zal ook in de hemel ontbonden zijn* (Matteus 16:19, 18:18).

Het is [dia22] **spreken met gezag, gezaghebbend spreken**.

En waar het nu om gaat is, dat als het in de eredienst zover is dat profetie beoordeeld moet worden, als er met gezag gesproken gaat worden, dat *op dat moment* de vrouwen zwijgen. [dia23]

Dan gaat het dus maar om een *beperkt* moment: binnen de eredienst, en dan ook nog alleen tijdens het beoordelen van de profetie.

Het is dus echt niet zo dat de vrouwen helemaal niks mogen en compleet monddood gemaakt worden. Of dom gehouden.

Paulus zegt immers dat er best navraag gedaan mag worden, alleen: doe dat op een ander moment dan in de eredienst. Ga er gerust, bijvoorbeeld thuis, met je eigen man of iemand anders over in gesprek.

Ok, maar waarom is dat dan zo, dat vrouwen moeten zwijgen als het om gezaghebbend spreken gaat?

Welke argumenten gebruikt Paulus daar voor, en gelden die nu nog?

Even doorgaand op dat laatste (de geldigheid voor ons): Paulus beroept zich hier op de wet [dia24] *...zij moeten ondergeschikt blijven, zoals ook in de wet staat...*

Het ligt hier het meest voor de hand te denken aan de **wetmatigheid** die in de schepping is gelegd, en waar Paulus bijvoorbeeld ook in 1 Korintiërs 11:8v en 1 Timoteus 2:13v naar verwijst, dat [dia25] eerst de man is geschapen en daarna de vrouw. Dat geeft een bepaalde **orde** aan die blijkbaar niet genegeerd mag worden. Laat heel duidelijk zijn dat in Christus man en vrouw volstrekt *gelijkwaardig* zijn. Beide zijn beeld van God en beide worden gered door het offer van Jezus Christus – bij het bereiken van de eeuwigheid heeft de man echt geen streepje voor.

Alleen: ze zijn *niet gelijk*. [dia26] Een man is geen vrouw en een vrouw geen man. En je moet ook niet doen alsof dat wel zo is!

De Here roept je wat dit betreft op je *eigenheid* als man of vrouw te aanvaarden en daar blij mee te zijn.

En daarbij dus te aanvaarden dat er een orde is, dat de man voorop moet gaan, dat hij hoofd is, en een bepaald gezag heeft.

Ik kan me voorstellen dat dat bij vrouwen stekelig werkt – *ondergeschikt aan de man* – hoezo!?

Zijn vrouwen soms juist niet veel sterker in het geloof dan mannen, en weten ze soms niet veel meer van de bijbel...?!?

En nemen vrouwen niet vaak het voortouw, en zijn ze veel actiever dan de man...?!?

Dat is zo. En dat mag mannen best aan het denken zetten!

Tegelijk zeg ik: laat de vrouwen met die prachtige kwaliteiten en van God gekregen gaven juist de mannen tot hulp zijn en terzijde staan.

Niet in een concurrerende opstelling, maar ondersteunend en stimulerend.

Het is immers ook een scheppingsgegeven dat mannen **hulpbehoevend** zijn...

En probeer vooral het mooie van de door God gegeven orde te zien: [dia27] *God laat zijn bruid leiden door een man*.

Het is een **liefdedienst** die bescherming en geborgenheid mag geven.

Die de bedoeling heeft de ander tot recht te laten komen (vergl. Efeziërs 5).

Jezus leerlingen worden immers niet geroepen om te heersen, maar om te dienen.

We begonnen met dat in onze kerken mannen nog steeds de dienst uit maken.

Is het misschien goddelijke ironie, dat de Here juist [dia28] *mannen* in de kerk aanstelt om te *dienen*?!?

Van (zondige) nature hebben zij immers de neiging te gaan heersen, te gaan overheersen zelfs. En dat gebeurde, en gebeurt, helaas ook wel in de kerk.

Maar de duidelijke bijbelse lijn – en daar mogen zeker de vrouwen in de kerk de mannen aan houden! – is, dat er in de gemeente **gediend** moet worden.

Goddelijke ironie: in de kerk dienen de mannen!

En laat het dan niet zo wezen, dat wat het ambt nou net NIET mag zijn (*heersen*), dat juist *dat* aantrekkingskracht uitoefent op vrouwen om het ambt te begeren...

Er is tot slot nog een argument waarmee Paulus de gemeente van Korinte aanspreekt: *in alle gemeentes gaat het zo*.

De NBV is wat dat betreft ongelukkig, omdat die de toevoeging koppelt aan het voorgaande vers. Maar het hoort veel logischer bij het volgende.

En komt dan overeen met vers 36, de vraag of het Woord van God soms bij hen begonnen is, of dat het alleen hen heeft bereikt.

Dat heeft iets van: zijn jullie soms alleen op de wereld?

Weten jullie het soms beter? [dia29]

Daarmee waarschuwt de apostel tegen hoogmoed, eigengereidheid en arrogantie.

Vergeet niet dat er meer mensen zijn die in God geloven en Hem dienen.

En dat de kerk ook al een hele geschiedenis heeft meegemaakt.

Doen alsof je daar geen boodschap aan hebt is arrogant en getuigt niet van christelijke bescheidenheid.

Laten we daarom ook in rekenschap met de wereldkerk van toen en nu, ons op de positie van man en vrouw in de kerk bezinnen.

Ik vind het wel mooi, zo'n tegendraadse kerk, waarin de mannen moeten dienen...

Amen [dia30]

Volk van God, geliefde gemeente van Jezus Christus,
br/zr jonger of ouder, welkome gast, luisteraar/kijker thuis,

[dia1] Koffieschenken op vergaderingen, en de kerk weer netjes maken na afloop van de kerkdiensten – is dat zo het enige wat vrouwen in de kerk mogen doen?

En moeten ze zich verder vooral koest houden, nederig en onderdanig gedragen en het belangrijke werk aan de mannen overlaten?

In de preek over 1 Korintiërs 14:34,35 is gezegd dat [dia2] *zwijgen* heel specifiek geldt voor het moment dat de profetie beoordeeld moet worden, als er met gezag gesproken gaat worden.

En dat deze orde voortvloeit uit [dia3] de *scheppingsorde* (eerst is de man geschapen en daarna de vrouw).

De man gaat voorop, geeft leiding en heeft dus inderdaad bepaald *gezag*.

Alleen: kenmerk van dat gezag is niet (over)heersend of onderdrukkend, maar in [dia4] navolging van Jezus Christus juist dienend, beschermend, verzorgend.

En dat het op dat punt nog wel 's fout gaat, en vrouwen daar slachtoffer van zijn geworden en er pijn om lijden, is geen gevolg van Gods scheppingsorde, maar van de menselijke zonde.

Alhoewel in de Bijbel man en vrouw volstrekt *gelijkwaardig* zijn, [dia5] zijn ze *niet gelijk*.

Is het echt toevallig en cultuurbepaald dat Jezus 12 *mannen* koos als zijn naaste leerlingen uit, mannen die later apostelen werden van de jonge kerk. [dia6]

Jezus was beslist niet *vrouwonvriendelijk* – meermalen nam Hij het juist voor vrouwen op.

Jezus was ook niet *traditioneel* – Hij schopte juist heel wat heilige huisjes omver, en ging op heel wat lange tenen staan.

Waarom heeft Hij dan de in zijn dagen bestaande praktijk van het leiding geven van mannen niet heeft doorbroken?

Zelfs nadat op de Pinksterdag de heilige Geest wordt uitgestort op zowel mannen als vrouwen, zie je toch dat in de jonge christelijke kerk alleen mannen leidinggeven: eerst de apostelen en later de oudsten die in alle gemeentes worden aangesteld.

Ik geef toe dat het tegendraads is aan het denken in onze tijd en (westerse) cultuur, maar ik kan op basis van genoemde gegevens uit de Schrift echt niet anders dan tot de conclusie komen, dan dat in de kerk [dia7] de mannen dienen door leiding te geven.

Nou kan het zijn dat u denkt: *ok, dus jij bent tegen de vrouw in het ambt?*

Maar dan zeg ik: ho even, dat gaat net even te snel.

Want weet u wat volgens mij het probleem is?

Ons probleem is het woordje [dia8] *ambt*.

Zo gauw wij het over *'het ambt'* hebben, dan denken we gelijk aan dominees en ouderlingen en diakenen, aan mannen die samen de [dia9] kerkenraad vormen en die het in de gemeente voor het zeggen hebben.

En hebben we dat ambt, zeker in het gezagsgetrouwere verleden, tegelijk niet een beetje op [dia10] een voetstuk geplaatst?

En geeft het onwillekeurig toch niet een bepaalde status, een meerwaarde als je in het ambt zit?

En is het niet pas echt goed als de ouderling, of liever nog de dominee, op bezoek is geweest?

Dat is ons probleem: dat bepaalde bezigheden in de kerk zijn gaan behoren tot *'het ambt'*, en dat andere noodzakelijke bezigheden in de kerk daar niet onder vallen.

Het werk van de koster bijvoorbeeld – ik denk niet dat iemand dat gauw een ambt zal noemen. En het zelfde geldt voor zo iets als wijkcoördinator, voor wat de Commissie van Beheer doet, de boekhouder van de kerk, voor de mensen die catechisatie geven of een jeugdgroep leiden.

Dat is allemaal geen *ambt*, maar (ja hoe zou je het moeten noemen?), nou *gewoon* iets wat moet gebeuren.

En daardoor lijkt het erop alsof je pas echt iets belangrijks doet, pas echt meetelt, als je in *'het ambt'* zit.

Is dat terecht? Nee!

Want wat is een ambt?

Ik denk dat het belangrijkste kenmerk van een ambt is, [dia11] dat je *ergens toe geroepen* wordt. **Je wordt geroepen tot het uitvoeren van een bepaalde taak.**

Een taak die vaak aansluit bij de gaven die je gekregen hebt (*charismata*).

Maar geldt dat alleen voor een dominee, ouderling of diaken?

Ok, niet iedereen kan dominee zijn. Maar ook niet iedereen kan koster zijn. Of lid van een Commissie van Beheer. Of catechisatie geven.

Gelukkig heeft onze Heer aan de leden van zijn gemeente door de heilige Geest ontzettend veel *verschillende* gaven gegeven, die allemaal op hun beurt weer nodig zijn om het lichaam dat de gemeente is, ook echt een *levend* lichaam te laten zijn.

Al die gaven zijn nodig.

Wat zijn er, als je het zo bekijkt, ontzettend *veel ambten* in de kerk!

Laten we er daarom mee ophouden 'het ambt' alleen te reserveren voor ouderlingen of diakenen!

Het kerkelijke landschap is niet een kaal, vlak landschap waar maar op twee of drie plekken een vruchtbare groene heuvel als uit het niets opspringt (en die heuvels zijn dan de dominee, de ouderling en de diaken).

Eerder een veelkleurig en vruchtbaar heuvelachtig terrein met heel veel verschillende hoogtes.

Vroeger noemde men dat wel [dia12] 'het ambt aller gelovigen'.

Als je graag wilt vasthouden aan die term 'ambt', dan is dat een mooie uitdrukking.

Want iedere gelovige, ongeacht of die nu man of vrouw, jong of oud is, iedere gelovige heeft een ambt, een taak waartoe hij of zij geroepen is, op grond van de aan hem of haar gegeven gaven. Zo werkt dat in de kerk van Jezus Christus!

We kunnen de term 'ambt' natuurlijk ook proberen te vergeten (het komt toch in de Bijbel niet voor), en dat wat er mee bedoeld wordt heel Bijbels [dia13] 'dienst' of 'bediening' noemen.

Dat maakt het ook veel makkelijker, veel minder beladen, om na te denken over plaats en taak van vrouwen in de gemeente.

Dan kom je er achter hoe raar de vraag eigenlijk is of 'de vrouw in het ambt mag'. Natuurlijk heeft de vrouw een dienst, een bediening in de kerk!

Want wat hebben vrouwen geweldige gaven gekregen, en wat zijn ze, ook wat dat betreft, van onschatbare waarde en volstrekt onmisbaar in de kerkgemeenschap!

Vrouwen aan de zijlijn zetten en uitrangeren, als minderwaardige schepselen afserveren en alleen toestaan koffie te schenken op de belangrijke vergaderingen van de mannen, is dan ook het slechtste wat je als kerk kunt doen.

Het is juist een taak van hen die leiding geven aan de gemeente om ook de vrouwen op een positieve manier in te schakelen.

En dat zie je in het Nieuwe Testament terug.

Denk aan [dia14] **zr Dorcas** uit Joppe, een *discipelin*.

Als zij sterft geeft dat groot verdriet en men wijst op de lijfrokken en mantels die Dorcas gemaakt heeft.

Blijkbaar heeft zij op de een of andere manier hulpbehoevenden praktische bijstand verleend door kleding te maken en ter beschikking te stellen.

Denk aan [dia15] **zr Lydia** uit Thyatira, een rijke en goed ontwikkelde vrouw, die handelde in purperen stoffen.

Als zij tot geloof in Jezus komt vraagt zij Paulus en Silas in haar grote huis te komen logeren. Het is heel waarschijnlijk dat in haar huis vanaf dat moment ook de christelijke gemeente samenkomt.

En denk aan [dia16] **zr Febe** uit Kenchrea.

Van haar staat geschreven in Romeinen 16:1 dat ze *dienares* (in het Grieks staat hier het woord *diaken*) is van de gemeente.

Ze wordt er opuit gestuurd om in een andere gemeente dienares te zijn.

Kun je nu uit wat je over Febe leest concluderen dat er [dia17] vrouwelijke diakenen – diaconessen – mogen zijn in de kerk?

Misschien wel inderdaad. Alleen: ook hier is dan weer het probleem ons ambtsbegrip.

Want als er staat dat zr Febe [dia18] *diaken* was, dan denken wij gelijk aan wat wij vandaag de dag onder *diaken* verstaan, inclusief het feit dat hij ambtsdrager is en tot de 'brede kerkenraad' gerekend wordt.

Terwijl in de dagen van zr Febe *diaken* gewoon *helper* betekende, iemand die met inzet en overgave anderen van dienst is.

Tegelijk is zr Febe niet de enige aanwijzing voor het feit dat vrouwen diaconale taken vervulden in de kerk, en daarvoor speciaal werden aangesteld.

En nu kom ik bij de gedeelten die we uit de Bijbel gelezen hebben.

In [dia19]1 Timoteüs 3 gaat het over zeg maar de kwaliteiten waaraan mensen moeten voldoen om opziener (= oudste) en diaken te kunnen zijn.

Wat opvalt is, dat er dan drie categorieën naast elkaar worden gezet.

Vers 2: opzieners. Vers 8: ook diakenen. En vers 11: ook vrouwen.

Die drieslag wordt gemaakt: opzieners, diakenen, vrouwen.

Terecht heeft de NBV de toevoeging 'hun' bij 'vrouwen' (in vertaling 1951) weg gelaten, want het staat er niet.

En het ligt ook helemaal niet voor de hand dat het hier over vrouwen van diakenen gaat, want waarom zouden die opeens over dergelijke eigenschappen moeten beschikken!? Daarbij: geldt dat dan niet voor vrouwen van opzieners?

Daarom gaat het hier over vrouwen die *als categorie – vrouwen* – in de gemeente zijn aangesteld voor een bepaalde functie.

En uit het feit dat wat gezegd wordt over die vrouwen ingeklemd staat tussen de kwaliteiten van diakenen, zou je voorzichtig kunnen opmaken dat die vrouwen diaconale taken verrichtten.

Deze uitleg sluit goed aan bij wat in [dia20] 1 Timoteüs 5 geschreven wordt over *de weduwen*.

De weduwen – net als wezen altijd een kwetsbare groep binnen het volk.

Zeker in een land zonder sociale voorzieningen vallen hier de hardste klappen, aangewezen als zij toch zijn op de hulp en bijstand van anderen.

Nu zeggen sommige uitleggers, dat het in 1 Timoteüs 5 gaat over [dia21] de *financiële hulp* van de christelijke gemeente aan weduwen.

Kijk maar in vers 4, zeggen ze dan, waar staat dat kinderen en kleinkinderen hun alleenstaande moeder of oma moeten onderhouden, en naar vers 16 waar staat dat de gemeente pas in beeld komt als het echt niet anders kan.

Maar het is de vraag of dit de juiste uitleg is van deze verzen.

Want wat moet je dan bijvoorbeeld met wat in vers 9,10 staat: [dia22] *Als weduwe mogen alleen vrouwen worden ingeschreven (herz SV: gekozen) van boven de zestig die maar één man hebben gehad, en bekendstaan om hun goede daden, kinderen hebben opgevoed, gastvrij zijn geweest, gelovigen de voeten hebben gewassen en zich hebben ingezet voor verdrukten.*

Je kunt toch niet serieus beweren dat dit criteria zijn binnen de christelijke gemeente voor het toedienen van financiële hulp!? Zo van: op je 59^e laten we je rustig verpieteren, kom maar terug als je 60 bent!?

Ik denk dat je rustig kunt zeggen dat het daar niet over gaat.

De manier van zeggen (*Als weduwe mogen alleen worden ingeschreven...*) wijst erop, dat het over *kwaliteiten* (eisen) gaat die gesteld worden aan iemand die een [dia23] bepaalde functie in de kerk vervult, in dit geval die van weduwe.

In de christelijke gemeente mogen deze oudere zusters eer ontvangen vanwege het werk dat zij verrichten.

En gelet op de gevraagde kwaliteiten, dringt zich opnieuw het werk van helper – diaken op.

Je kijkt daar misschien wat raar tegen aan, dat weduwe-zijn niet alleen een *hoedanigheid* is (nl. het feit dat je man is overleden), maar tegelijk een *functie* aangeeft, een *diensttaak* in de gemeente.

Toch kom je deze categorie gemeentewerkers vaker tegen in het Nieuwe Testament.

Kijk naar [dia24] Handelingen 6, waar staat dat de Grieks-sprekende weduwen worden verwaarloosd bij de dagelijkse ondersteuning.

Daarmee wordt bedoeld dat zij, in tegenstelling tot hun Hebreeuws-sprekende lotgenoten, *niet* worden ingeschakeld bij het werk van weduwen, het bedienen van de tafels.

Een tweede voorbeeld: [dia25] in Handelingen 9 zie je de weduwen als categorie verschijnen bij de dood van Dorcas (die zelf hoogstwaarschijnlijk ook weduwe was).

Zij staan om haar heen en laten de kleren zien die Dorcas gemaakt heeft.

En wat dan opvalt is, dat als Petrus Dorcas in het leven mag terugroepen, hij haar, zeg maar ter bevestiging, aan *de heiligen* en *de weduwen* toont, met lidwoord erbij, dat duidt op een categorie, vers 41.

Nu wil ik nog een verbinding leggen tussen 1 Timoteüs 3 en 5. [dia26]

Zo ligt het voor de hand bij de categorie 'de vrouwen' in hoofdstuk 3 te denken aan 'de weduwen' uit hoofdstuk 5.

Dat verklaart dan meteen waarom er maar zo kort over 'de vrouwen' geschreven wordt in hoofdstuk 3, en waarom er bij hen niet zoiets bijstaat als dat ze de vrouw van één man moeten zijn (zij hebben immers geen man meer), en dat Paulus met de aanduiding 'de vrouwen' (met lidwoord maar zonder nadere toelichting) een, voor de lezers van die tijd, bekende groep gemeenteleden bedoelt.

En net als in hoofdstuk 5 vanaf vers 17 nog iets meer gezegd wordt over de *oudsten* van de gemeente, zo gaat Paulus in de eerste verzen van hoofdstuk 5 nog nader in op 'de vrouwen' c.q. 'de weduwen'.

Wat betekent dit voor ons vandaag?

Mij dunkt, dat we van de Nieuw-Testamentische-gemeente kunnen leren [dia27] dat vrouwen in de kerk bepaalde taken mogen vervullen en daartoe speciaal mogen worden aangesteld.

Zo zouden ook wij nu vrouwen kunnen bevestigen in een bepaalde taak (en u hoort het goed: ik gebruik hier met opzet niet het woord *ambt!*).

Mogen dat alleen *weduwen* zijn?

Het lijkt me niet de bedoeling van 1 Timoteüs 5 te zeggen dat vrouwen moeten wachten tot haar man gestorven is, voordat ze haar gaven en mogelijkheden mogen inzetten voor de kerk.

Maar in de lijn van wat in hoofdstuk 5 over de weduwe staat, zou je wel kunnen zeggen, dat hun werk voor eigen huis en gezin niet te omvangrijk meer mag zijn.

En is dat niet heel praktisch en logisch: een druk gezin slokt immers al je tijd op – dan heb je wel wat anders aan je hoofd!

Niet dat je dan helemaal niks mag of kunt doen binnen de gemeente, maar dan ligt je prioriteit meer in het gezin.

Maar als de kids het huis uit zijn, en je hebt tijd over – wat let je om dan je gaven en mogelijkheden breder in te zetten? Er is werk genoeg te doen...

Als zowel mannen als vrouwen daarbij maar nooit vergeten, [dia28] dat alleen door de *liefde* het werk in de kerk van betekenis is, en dat we Christus moeten navolgen, die niet kwam om te heersen, maar om te dienen.

Amen

[dia29]